

Pedagogische begeleidingsdienst

Huis van het GO!

Willebroekkaai 36

1000 Brussel

DOCUMENT TWEEDE GRAAD SECUNDAIR ONDERWIJS

MINIMALE MATERIËLE VEREISTEN

SPECIFIEK GEDEELTE
ARBEIDSMARKTGERICHTE FINALITEIT

EERSTE EN TWEEDE LEERJAAR
(3de en 4de jaar)

Versiedatum
31/01/2024

Inhoudstafel

Inleiding	3
Generieke materiële vereisten	4
Minimale materiële vereisten op basis van BK-doelen	5
Bakkerij	5
Beweging en sport	6
Binnenvaart	7
Bouw	8
Decor en etalage	9
Elektriciteit	10
Haar- en schoonheidsverzorging	11
Hout	12
Mechanica	13
Moderealisatie en textielverzorging	15
Onthaal en recreatie	16
Organisatie en logistiek	17
Paardenhouderij	18
Plant, dier en milieu	19
Printmedia	20
Restaurant en keuken	21
Schilderen en decoratie	22
Slagerij	23
Topsport	24
Zeevaart en zeevisserij	25
Zorg en welzijn	26

Inleiding

Om de leerplandoelen op een kwaliteitsvolle manier te kunnen realiseren, hebben lerarenteams nood aan ondersteunend pedagogisch didactisch materiaal. De minimale materiële vereisten voor het realiseren van de BK-doelen in de tweede graad arbeidsmarktgerichte finaliteit, sommen we hieronder per studierichting op. In de GO! Navigator worden deze minimale materiële vereisten verder geconcretiseerd.

Om de BK-doelen van de tweede graad arbeidsmarktgerichte finaliteit te realiseren dient de school minimaal de hierna beschreven infrastructuur, materiële en didactische uitrusting ter beschikking te stellen. Deze dienen te beantwoorden aan de reglementaire eisen op het vlak van veiligheid, gezondheid, hygiëne, ergonomie en milieu.

De school wordt daarbij geadviseerd om de grootte van de klasgroepen af te stemmen op de beschikbare ruimte en infrastructuur.

Inzake veiligheid is de volgende wetgeving van toepassing:

- Codex;
- ARAB;
- AREI;
- Vlarem.

Deze wetgeving bevat de technische voorschriften die in acht moeten genomen worden met betrekking tot:

- de uitrusting en inrichting van lokalen;
- de aankoop en het gebruik van toestellen, materialen en gereedschappen.

Zij schrijven voor dat:

- duidelijke Nederlandstalige handleidingen en een technisch dossier aanwezig moeten zijn;
- alle gebruikers de werkinstructies en onderhoudsvoorschriften dienen te kennen en correct kunnen toepassen;
- de collectieve veiligheidsvoorschriften nooit mogen gemanipuleerd worden;
- de persoonlijke beschermingsmiddelen aanwezig moeten zijn en gedragen worden, daar waar de wetgeving het vereist.

Generieke materiële vereisten

De school garandeert de aanwezigheid van onderstaande zaken:

- Internetvoorziening in alle (vak)lokalen en andere noodzakelijke ruimtes (bv. sporthal)
- Voldoende beschikbare laptops/pc's/tablets met toegang tot digitale media voorzien van volgende software: tekstverwerking, presentatiesoftware en rekenblad
- Uit te lenen digitale randapparatuur (zoals luidsprekers, DVD-speler, multimediateleprojector, projectiescherm, beamer, opnameapparatuur, digitale camera, ...)
- Minstens één, en in de mate van het mogelijke meerdere loka(a)l(en)/ruimtes dat/die voldoende verduisterd kan/kunnen worden in functie van kwaliteitsvolle projectie
- Toegang tot een printer/scanner/kopieermachine
- Bij voorkeur, en in de mate van het mogelijke, gemakkelijk verplaatsbaar en beschikbaar meubilair
- Gescheiden afvalcontainers voor een correct afvalbeheer en een correct sortering van afvalresten
- Voldoende en ecologisch verantwoord reinigingsmateriaal
- Voldoende opslagruimte/opbergkasten voor specifieke, didactische materialen

Minimale materiële vereisten op basis van BK-doelen

Bakkerij

- Een degelijk uitgeruste infrastructuur met bijhorende productie- en opslagruimtes die voldoen aan normen van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV)
- Schrijfbord type whiteboard
- Reiniging en ontsmettingsmiddelen
- Reinigingsmaterieel zoals veeg- en schuurborstel, vloerwisser, emmer (uitsluitend voor het reinigen), vuilblik en handvleugel
- Verschillend bewaar- en verpakkingsmaterieel
- Voldoende klein bakkersmaterieel (zoals professionele messen voor de bakkerij, paletmessen, kloppers, schuimspanen, spatels, pannenlikkers, deegrollen, spuitzakken, verschillende soorten spuitmondjes, deegkrabbers, bestek, blikopener, schaar, puntzeef, fijne zeef, vergiet, snijplanken, mengkommen, mixer, voedingsweegschaal, maatbeker, voedingsthermometer (voor deeg en kerntemperatuur) suikerthermometer, taartvormen, broodvormen, roosters, bakplaten, verdeellatten, vormen en ringen voor (banket)bakkerij, slipmatten, strijkborsteltjes, kookpotten en pannen, ...)
- Voldoende groot bakkersmaterieel (zoals (inox) werktafels, klopper/menger, kneder, platenrekken, marmer werkvlak, uitroltafel, verdeler/opboller, (rem)rijkskast, patisserie- en broodoven, microgolfoven, weegschaal voor grote hoeveelheden, fornuis of kookplaat, koeling, diepvries, vacuümmachine, ...)

Beweging en sport

De minimale materiële vereisten bouwen verder op deze van SC 1: Competenties op het vlak van lichamelijk, geestelijk en emotioneel bewustzijn/gezondheid en worden verder aangevuld met ondersteunende materialen benodigd voor de realisatie van de BK-doelen. De keuze voor materialen hangt volledig af van de bewegingsactiviteiten die de scholen selecteren.

Binnenvaart

Voor de theoretische lessen is een traditioneel ingericht klaslokaal een minimale vereiste. Er moet gestreefd worden naar het gebruik van kwaliteitsvol cursusmateriaal dat aansluit bij de leerdoelen. Gezien de specificiteit van het maritiem onderwijs moeten deze cursussen veelal zelf opgesteld worden, bijgevolg moet de school zorgen voor de beschikbaarheid van de nodige, actuele maritieme naslagwerken voor de leerkrachten. De beschikbaarheid van simulatieapparatuur is noodzakelijk voor een maritieme opleiding. Dit kan zowel onder de vorm van een opleidingsschip, een maritiem opleidingscentrum als door middel van gespecialiseerde software. Voor vele relevante onderwerpen is goede software en lesmateriaal voorhanden, veelal gratis af te halen van internet, zodat een performante internetverbinding op school zeer sterk aan te raden is.

Voor de specifieke vakken is het zeer belangrijk over het nodige demonstratiemateriaal te beschikken. Deze demonstraties kunnen gebeuren op school zelf, op een opleidingsschip of aan de hand van didactische uitstappen en leren op de werkplek.

Naast deze algemene minimale materiële eisen, zijn er ook een aantal specifieke:

- Nautische publicaties zoals Solas, Marpol,...
- Onder vorm van een simulatieklas, opleidingscentrum of opleidingsvaartuig of met afzonderlijke toestellen, de toestellen die courant gebruikt worden aan boord zoals: VHF-zender/ontvanger; Navtex; EPIRB; SART; radar; manuals; magnetisch kompas; gyrokompas;...
- Scheepsplannen; stabiliteitscurves en hydrostatische tabellen.
- Zeekaarten; steekpasser; pleischaal; nautische publicaties zoals 'Admiralty Tide Tables'.
- Reddingsvlot; toonmodellen van pyrotechnische middelen; demonstratiemateriaal zoals ankers, brandblusapparaten, stuurinrichting en schroeven.
- Demonstratiemateriaal in verband met scheepsmotoren; meetgereedschap zoals schuifmaat, meetlat, verschillende soorten winkelhaken en aftekengereedschap.
- Multimeters, voltmeters, ampèremeters, Ohm-meters,
- schakeldraden in verschillende dikten en kleuren, automatische zekeringen; elektromagneet, batterijen, schakelaars, generatoren en transformatoren.
- Las- en brandapparatuur; boorgereedschap; slijpmolen met bijhorende schijven; voorbeelden van pakkingen; gereedschap voor het bewerken en spannen van buizen; pneumatisch gereedschap; zaagmachines: handgereedschappen: doorsneden van motoronderdelen; sleutelmotor; draaiende scheepsmotoren; motoronderdelen: zuigers, cilinderdeksels, kleppen, klepgeleiders, zuigerveren, tandwielen, pompen, krukas, nokkenas, turbo

Bouw

Atelier/werkplaats

- Voorzien van de nodige persoonlijke en collectieve beschermingsmiddelen
- Voldoende ruim om de leerlingen in comfortabele en veilige omstandigheden te laten werken aan vaardigheden
- Met voldoende werkplekken zodat de leerlingen individueel kunnen werken
- Voldoende ruimte voor het stapelen en veilig opbergen van materialen en gereedschappen
- Voorzien van de nodige nutsvoorzieningen
- Met in de nabijheid wasgelegenheid en gescheiden omkleedruimte (M/V/X)

Instructielokaal

- Bij voorkeur in de nabijheid van de werkplaats
- De mogelijkheid om vanaf elke computer teksten, schema's, tekeningen, ... af te drukken
- Voorzien van ICT-mogelijkheden in functie van eenvoudige CAD software

Materialen, gereedschappen en machines

- Betonmolen
- Controle- en meetgereedschappen (waterpas, lintmeter, pasdarm, automatisch waterpastaestel, vouwmeter, (schiet)lood, winkelhaak, ...)
- Handgereedschap en elektrische handmachines
- Onderhoudsmateriaal
- Schragen en steigerplanken
- Verbruiksmaterialen nodig voor de realisatie van de leerplandoelen

Decor en etalage

Nog aan te vullen

Elektriciteit

Atelier/werkplaats

- Voorzien van de nodige collectieve beschermingsmiddelen
- Voorzien van de nodige persoonlijke beschermingsmiddelen
- Voldoende ruim om de leerlingen in comfortabele en veilige omstandigheden te laten werken aan vaardigheden
- Met voldoende werkplekken zodat de leerlingen individueel kunnen werken
- Voldoende ruimte voor het stappelen en veilig opbergen van materialen en gereedschappen
- Voorzien van de nodige nutsvoorzieningen
- Met in de nabijheid wasgelegenheid en gescheiden omkleedruimte (M/V/X)

Instructielokaal, bij voorkeur in de nabijheid van het atelier/de werkplaats

- De mogelijkheid om vanaf elke computer teksten, schema's, tekeningen, ... af te drukken

Materialen

- De nodige gereedschappen en machines met bijhorende persoonlijke en collectieve beschermingsmiddelen
- De nodige onderhoudsproducten en –materialen
- Meetinstrumenten: multimeter, ampèretang en andere meetinstrumenten
- Componenten, onderdelen en gereedschappen om onderstaande doelen te realiseren:
- Een elektrische installatie: project met basislichtschakeling(en), instellen en aansluiten van een programmeerbare module, een project met relaisschakeling(en), elektrische circuits
- Een (elektro)pneumatische installatie
- Een elektronische schakeling
- Mechanische onderdelen
- Materialen en gereedschappen om:
- Leidingstracés uit te zetten
- Leidingen, buizen, kanalisaties en installatiecomponenten te monteren en aan te sluiten
- Borg-, verbings-, montage- en demontagetechnieken toe te passen

Haar- en schoonheidsverzorging

Deze studierichting vereist (polyvalente) didactische leslokalen voor haar- en schoonheidsverzorging en een didactisch salon.

Met volgende concretisering:

- Een multifunctionele ruimte met een zone om handen te wassen, toegang tot warm en koud stromend water
- (Polyvalente) didactische leslokalen met voldoende verlichting en stopcontacten voor haar- en schoonheidsverzorging en een didactisch salon
- Kaptafels en spiegels, verstelbare kapstoelen, voetsteunen
- Verstelbare behandelingstafels of -zetels
- Ergonomische werkstoelen op wieltjes en mobiele werktafels of werkkarretjes
- Voldoende oefenhoofden
- Voldoende handdoeken en kapmantels
- Materiaal voor afvalsortering
- Materialen en producten voor wassen, ontwarren en verzorgen van het haar
- Materialen en producten voor brushing, watergolf en föhnen
- Materialen, producten en accessoires voor opsteekkapsels en vlechten
- Materialen en producten voor kleuren
- Materialen voor knippen
- Materialen en producten voor afwerking van het kapsel
- Materialen en producten voor inzepen en scheren
- Materialen en producten voor reinigen van huid en nagels
- Materialen en producten voor aanbrengen van make-up
- Apparatuur, materialen en producten voor handverzorging en handmassage
- Apparatuur, materialen en producten voor gelaatsverzorging
- Ontsmettingsmiddelen, ontsmettings- en sterilisatietoestellen

Hout

Atelier/werkplaats

- Bestaande uit enerzijds een montagehal en anderzijds een ruimte voor machinale houtbewerking
- Voorzien van de nodige collectieve beschermingsmiddelen zoals stofafzuiginstallatie, akoestische scheiding tussen machinezaal en overige ruimtes
- Voorzien van de nodige persoonlijke beschermingsmiddelen
- Voldoende ruim om de leerlingen in comfortabele en veilige omstandigheden te laten werken aan vaardigheden
- Met voldoende werkplekken voorzien van werkbanken zodat de leerlingen individueel kunnen werken
- Voldoende ruimte voor het stappelen en veilig opbergen van materialen en gereedschappen
- Voorzien van de nodige nutsvoorzieningen
- Met in de nabijheid wasgelegenheid en gescheiden omkleedruimte (M/V/X)

Instructielokaal

- Bij voorkeur in de nabijheid van de werkplaats
- De mogelijkheid om vanaf elke computer teksten, schema's, tekeningen, ... af te drukken
- Voorzien van ICT-mogelijkheden in functie van CAD-CAM software

Materialen, gereedschappen en machines

- Afwerkingsproducten en benodigde gereedschappen voor oppervlaktebehandelingen
- ((C)NC-gestuurde) houtbewerkingsmachines (voor zagen, schaven, boren, schuren en profileren)
- Controle- en meetgereedschappen
- Elektrische en/of pneumatische handmachines
- Handgereedschap voor afschrijven, beitelen, boren, nagelen, schaven, schroeven, schuren, vijlen, zagen en andere basishandelingen
- Onderhoudsmateriaal en gereedschap voor het uitvoeren van machineonderhoud
- (Mobiele) persluchtinstallatie
- Verbruiksmaterialen nodig voor de realisatie van de leerplandoelen
- Verspanende gereedschappen en toebehoren

Mechanica

Algemeen

- Wettelijke voorzieningen en veiligheidsuitrusting

Geïntegreerd klasruimte (instructielokaal/atelier/werkplaats)

- Voorzien van de nodige collectieve beschermingsmiddelen (CBM's);
- Voorzien van de nodige persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM's);
- Voldoende ruimte om de leerlingen in comfortabele en veilige omstandigheden te laten werken aan vaardigheden;
- Met aangepaste werkbanken uitgerust met bankschroeven;
- Voorzien van de nodige gereedschappen, machines en (meet-)toestellen om de deelopdrachten en projecten volgens goed vakmanschap te kunnen uitvoeren.
- Voldoende ruimte voor het veilig opbergen van materialen en gereedschappen;
- Met in de nabijheid wasgelegenheid en gescheiden omkleedruimte (M/V/X);
- Met de mogelijkheid om schema's en tekeningen in digitaal formaat te kunnen raadplegen, aan te passen en af te drukken;
- De digitale apparatuur moet verbonden kunnen zijn met internet.
- Het lokaal is voorzien van beamer + projectiescherm of smartbord en er is de mogelijkheid om geluid kwaliteitsvol weer te geven;

De leerlingen beschikken over

- Tabellenboek voor metaaltechniek in functie van de minimumdoelen;
- 3D CAD tekenprogramma voor mechanica;
- Softwarepakket pneumatica

Materialen

- Persoonlijke en collectieve beschermingsmiddelen.
- De nodige onderhoudsproducten en –materialen
- Meetinstrumenten:
 - schuifmaat;
 - micrometer;
 - meetlat;
 - rolmeter;
 - winkelhaak;
 - gradenboog;
 - meetklok;
 - kalibers
- Gereedschappen en machines om diverse materialen te bewerken bij:
 - knippen;
 - zagen;
 - snijden;
 - slijpen;
 - vijlen;
 - boren;
 - schuren;
 - draaien
 - frezen;
 - schroefdraad snijden
- Plooi bank

- Lasapparatuur
- Computergestuurde machines
- Pneumatische of hydraulische basiscomponenten (minimaal: 2/2 ventiel, enkelwerkende cilinder, slangen) in functie van de studierichting
- Materialen en gereedschappen voor:
 - overbrengingen;
 - borgtechnieken;
 - verbindingstechnieken;
 - montage- en demontagetechnieken;
 - afwerkingstechnieken

Moderealisatie en textielverzorging

Deze studierichting vereist (polyvalente) didactische leslokalen voor retouches en gegevensregistratie, een stikatelier (productieopstelling) / wasmachine en strijkapparatuur voor het verwerken en afwerken van kleding en interieurartikelen.

Met volgende concretisering:

- Een multifunctionele ruimte met een zone om handen te wassen, toegang tot warm en koud stromend water
- (Polyvalente) didactische leslokalen voor retouches en gegevensregistratie
- Een stikatelier
- Modegebonden kleding- en interieurtijdschriften en patroonboekjes
- Snijtafels
- Patroonpapier, lange latten, tekenmateriaal en creatief materiaal
- Diverse stoffen, voldoende textielstof (baalkatoen en wollen stof) en fournituren (knopen, ritsen, elastieken), wattine, kleefstof, zoomafronder, naaigaren en naaigerei
- Voldoende naaimachines, overlockmachines, hulpstukken, kleefpers
- Wasproducten, wasmachine, droogkast, droogrek en strijkinstallatie
- Kit voor defect of onderhoud (schroevendraaier, pincet, olie)
- Voldoende paspoppen, een passpiegel, kledinghangers, divers (decoratie)materiaal voor opbouw van een etalage
- Etiketteermateriaal

Onthaal en recreatie

Deze studierichting vraagt weinig 'extra' specifieke materiële vereisten bovenop deze van de basisvorming.

Wel belangrijk is een vlotte toegang tot ICT en internet, de aanwezigheid van de nodige materialen om creatief te kunnen werken, om sport- en spelactiviteiten te kunnen begeleiden, een geluid- en lichtinstallatie, basisgereedschap om de nodige reparaties en klusjes uit te voeren, ...

Organisatie en logistiek

- Een polyvalente ruimte met de mogelijkheid tot klassikale instructie enerzijds en het inoefenen van de onderliggende commerciële en administratieve vaardigheden van het leerplan anderzijds.
- Magazijnomgeving om goederen te ontvangen en te verplaatsen
- Kantoorsoftware
- Qua basisuitrusting om de administratieve taken te kunnen inoefenen zijn noodzakelijk:
 - eenvoudige balie om klanten en bezoekers te ontvangen
 - telefoontoestellen of gsm's
 - printer/scanner
 - archiefkast
 - klasseermateriaal
 - klein kantoormateriaal
 - laptop
 - materiaal om de onthaalruimte aan te kleden zoals bijvoorbeeld vaktijdschriften, planten, thema gebonden decoratiemateriaal ...
 - benodigdheden voor een eenvoudige catering aan het onthaal zoals bijvoorbeeld de mogelijkheid om aan de bezoeker koffie, water ... aan te bieden
 - wachtstoelen
 - postweegschaal
- Qua basisuitrusting om de verkoop gerelateerde vaardigheden te kunnen inoefenen zijn noodzakelijk:
 - rekken
 - opbergkasten
 - voldoende materiaal om diverse presentatietechnieken in te oefenen
 - inpaktafel conform de ergonomische eisen, inpakmateriaal
 - kassasysteem
 - klein materieel om verpakkingen te openen zoals bijvoorbeeld veiligheidsmes
- Qua basisuitrusting om de logistiek gerelateerde vaardigheden te kunnen inoefenen zijn noodzakelijk:
 - stellingen of rekken
 - veiligheidspictogrammen binnen de context van een magazijn
 - minimaal één intern transportmiddel waarop men niet zit of staat zoals transpallet, plateauwagen, rolcontainer of steekwagen
 - paletten
 - klein materiaal:
 - veiligheidsmes
 - stiften
 - toestel om te scannen (bv gsm)
- Qua aantal is het aanwezige materiaal aangepast volgens de grootte van de klasgroepen.

Paardenhouderij

- Stallen: In de paardenboxen bevinden zich de nodige voeder- en drinkbakken en het nodige strooisel
- Zadelkamers met individuele bergruimte voor de leerlingen, zadeldragers en hoofdstelhouders
- Rijbaan:
 - Buiten- en binnenpiste
 - Rijbaanletters
 - Spiegels
- Springmateriaal:
 - Staanders
 - Balken
 - Lepels
 - Hindernisnummering
 - Waterbak

Plant, dier en milieu

Het klaslokaal dient genoeg didactisch materiaal te bevatten om een leerstimulerende omgeving te creëren; een vaklokaal en laboratorium is aan te raden.

Het is aan te raden dat volgend materiaal voldoende voorhanden is:

- Klein materiaal zoals: spaden, hakken, harken, borstels, hofkoorden, rieten, messen, reinigingsmateriaal en –producten, klein materieel en materiaal voor het bouwen en onderhouden van dierenverblijven ...
- Dierenverzorgingsmaterialen en –producten voor: huid-, klauw-, vacht-, en andere lichaamsverzorging als ook een EHBO-koffer voor dieren.
- Transportmateriaal zoals: kruiwagens, karren, tractoren ...
- Teeltmateriaal zoals: afdek materiaal, steunmateriaal, irrigatiemateriaal, kweekruimtes voor dieren ...
- Oogstmateriaal zoals: plukemmers en –ladders, inpakmateriaal, weegschalen, was- en spoelmateriaal ...
- Machines zoals: grondbewerkingsmachines, zaai- en plantmachines, oppotmachine, sorteermachine, bos- en grasmaaiers, bladblazers, motorzagen ...
- Voedersoorten en doseermateriaal
- Laboratoriummateriaal voor het uitvoeren van demonstraties, proeven en observaties

De school dient over de nodige professionele infrastructuur te beschikken zoals:

- Serres
- Percelen
- Koelcellen
- Loodsen
- Dierenverblijven als terraria, aquaria, volières, zoogdierenverblijven ...
- Opslag- en verwerkingsmogelijkheden voor zowel dierlijk als plantaardig afvalmateriaal

De school dient over de nodige diersoorten, die de verschillende diergroepen vertegenwoordigen, te beschikken.

De leerlingen worden verondersteld te beschikken over aangepaste praktijkkledij zoals:

- Overall of werkpak
- Laarzen en veiligheidsschoenen
- Regenkledij

Printmedia

- Nog aan te vullen

Restaurant en keuken

Algemeen

- Een degelijk uitgeruste professionele keuken met bijhorende productie- en opslagruimtes die voldoen aan normen van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV)
- Schrijfbord type whiteboard
- Reiniging en ontsmettingsmiddelen
- Reinigingsmaterieel zoals veeg- en schuurborstel, vloerwisser, emmer (uitsluitend voor het reinigen), vuilblik en handvleugel
- Verschillend bewaar- en verpakkingsmaterieel

Keuken

- Voldoende klein keukenmaterieel (zoals professionele keukenmessen, kloppers, schuimspanen, spatels, pannenlikkers, blikopener, rasp, mandoline, schaar, puntzeef, fijne zeef, vergiet, soepen sauslepel, snijplank, roerzeef, maatbeker, ...)
- Voldoende kookmaterieel (zoals verschillende soorten kookpotten, pannen, ...)
- Voldoende kleine keukentoestellen (zoals een mixer, keukenrobot, voedingsweegschaal, kerntemperatuurmeter, ...)
- Voldoende groot keukenmaterieel (zoals combi-steamer met gesloten en geperforeerde gastronormplaten, friteuse, fornuis, warmtekast, inox werk- en spoeltafels, professionele vaatwasmachine, vacuümmachine, koeling, diepvries, ...)

Restaurant

- Voldoende klein restaurant- en barmaterieel (zoals borden, tassen, glazen, karaffen, glazen, kommen, bestek, snijplanken, voorsnijmes, office-mes, broodmes, serveerschalen, dienbladen, flessenopener, koffiekkan, theekan, sauteuse, flambeerpan, klopper, sauslepel, soeplepel, ...)
- Voldoende restaurant- en bartoestellen (zoals koffiezet, waterkoker, citruspers, warmplaatjes, komfoor, ...)
- Voldoende groot restaurantmaterieel (zoals tafels, stoelen, bijzettafel of -kar, warmtekast, bar of toog, koeling, ...)
- Voldoende tafellinnen (zoals moltons, tafellakens, napperons, servetten, ...)

Schilderen en decoratie

Atelier/werkplaats

- voorzien van de nodige persoonlijke en collectieve beschermingsmiddelen
- voldoende ruim om de leerlingen in comfortabele en veilige omstandigheden te laten werken aan vaardigheden
- met voldoende en constant licht
- voldoende verluchtingsmogelijkheden
- wanden voor opdrachtrealisaties (schilderwerk/wandbekleding/decoratietechnieken)
- met voldoende werkplekken zodat de leerlingen individueel kunnen werken
- voldoende ruimte voor het veilig opbergen van tekeningen, producten, materialen en gereedschappen
- voorzien van de nodige nutsvoorzieningen met extra aandacht voor stromend water en aangepaste wasbakken
- met in de nabijheid wasgelegenheid en gescheiden omkleedruimte (M/V/X)

Instructielokaal

- bij voorkeur in de nabijheid van de werkplaats
- de mogelijkheid om vanaf elke computer teksten, schema's, tekeningen, ... in kleur af te drukken

Materialen, gereedschappen en machines

- controle- en meetgereedschappen (zoals vouwmeter, rolmeter, digitale meter, laserpasser, waterpas, vochtmeter)
- kleurenwaaiers
- materialen voor het afdekken en afplakken van niet te behandelen delen
- mobiel projectietoestel voor het projecteren van ontwerpen op te bewerken oppervlakken
- onderhoudsmateriaal en producten voor het reinigen van materialen, machines en gereedschappen
- producten, materialen, handgereedschappen en elektrische handmachines in functie van beschermen en verfraaien, manuele en decoratieve schilderwerken, ornamenten en sierlijsten en plaatsen van wandbekledingen
- (rol)steigers
- verbruiksmaterialen nodig voor de realisatie van de leerplandoelen

Slagerij

- Een degelijk uitgeruste infrastructuur met bijhorende productie- en opslagruimtes die voldoen aan normen van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV)
- Schrijfbord type whiteboard
- Reiniging en ontsmettingsmiddelen
- Reinigingsmaterieel zoals veeg- en schuurborstel, vloerwisser, emmer (uitsluitend voor het reinigen), vuilblik en handvleugel
- Verschillend bewaar- en verpakkingsmaterieel
- Voldoende klein slagerijmaterieel (zoals professionele snij-, hak- en uitbeenmessen, uitpijpmes, handzaag, hakbijl, handtrekker, aanzetstaal, snijplanken, lardeer- en bardeernaald, vleeshaken, schotels, zeven, weegschaal, mixer, kloppers, spatels, mengkommen, maatbeker, kookpotten en pannen, vormen voor hesp, pastei, gelei, pekelmeter/pekelweger, pH-meter, vochtigheidsmeter, kerntemperatuurmeter, ...)
- Voldoende groot slagerijmaterieel (zoals inox werk- en spoel tafels, inox rekken, hakblok, hakmolen of vleesmolen, menger, mengbakken, vulbus, hamburgerafvulapparaat, vleesvermalser, cutter, ovens (kookkast of (combi-)steamer, rookoven of -kamer, ...), klimaat- of rijpkamer (klimaat- of rijpkast), pekelspuit, pekelpakken, fornuis, vleessnijmachine, weegtoestel, vacuümmachine, koeling, diepvries, ...)

Topsport

De minimale materiële vereisten voor dit specifieke gedeelte wordt volledig gekoppeld aan de ontwikkelingsplannen van de desbetreffende topsportfederaties. Het beschikken over de noodzakelijke topsportinfrastructuur wordt dan ook in overeenstemming met de desbetreffende topsportfederatie vormgegeven

Zeevaart en zeevisserij

Voor de theoretische lessen is een traditioneel ingericht klaslokaal een minimale vereiste. Er moet gestreefd worden naar het gebruik van kwaliteitsvol cursusmateriaal dat aansluit bij de leerdoelen. Gezien de specificiteit van het maritiem onderwijs moeten deze cursussen veelal zelf opgesteld worden, bijgevolg moet de school zorgen voor de beschikbaarheid van de nodige, actuele maritieme naslagwerken voor de leerkrachten. De beschikbaarheid van simulatieapparatuur is noodzakelijk voor een maritieme opleiding. Dit kan zowel onder de vorm van een opleidingsschip, een maritiem opleidingscentrum als door middel van gespecialiseerde software. Voor vele relevante onderwerpen is goede software en lesmateriaal voorhanden, veelal gratis af te halen van internet, zodat een performante internetverbinding op school zeer sterk aan te raden is.

Voor de specifieke vakken is het zeer belangrijk over het nodige demonstratiemateriaal te beschikken. Deze demonstraties kunnen gebeuren op school zelf, op een opleidingsschip of aan de hand van didactische uitstappen en leren op de werkplek.

Naast deze algemene minimale materiële eisen, zijn er ook een aantal specifieke:

- Nautische publicaties zoals Solas, Marpol, ...
- Onder vorm van een simulatieklas, opleidingscentrum of opleidingsvaartuig of met afzonderlijke toestellen, de toestellen die courant gebruikt worden aan boord zoals: VHF-zender/ontvanger; Navtex; EPIRB; SART; radar; manuals; magnetisch kompas; gyrokompas; ...
- Scheepsplannen; stabiliteitscurves en hydrostatische tabellen.
- Zeekaarten; steekpasser; pleischaal; nautische publicaties zoals 'Admiralty Tide Tables'.
- Reddingsvlot; toonmodellen van pyrotechnische middelen; demonstratiemateriaal zoals ankers, brandblusapparaten, stuurinrichting en schroeven.
- Demonstratiemateriaal in verband met scheepsmotoren; meetgereedschap zoals schuifmaat, meetlat, verschillende soorten winkelhaken en aftekengereedschap.
- Multimeters, voltmeters, ampèremeters, Ohm-meters,
- schakeldraden in verschillende dikten en kleuren, automatische zekeringen; elektromagneet, batterijen, schakelaars, generatoren en transformatoren.
- Las- en brandapparatuur; boorgereedschap; slijpmolen met bijhorende schijven; voorbeelden van pakkingen; gereedschap voor het bewerken en spannen van buizen; pneumatisch gereedschap; zaagmachines: handgereedschappen: doorsneden van motoronderdelen; sleutelmotor; draaiende scheepsmotoren; motoronderdelen: zuigers, cilinderdeksels, kleppen, klepgeleiders, zuigerveren, tandwielen, pompen, krukas, nokkenas, turbo

Zorg en welzijn

Deze studierichting vereist (polyvalente) didactische leslokalen voor indirecte zorg en een didactische keuken.

Met volgende concretisering:

- Een multifunctionele ruimte met een zone om handen te wassen, toegang tot warm en koud stromend water
- (Polyvalente) didactische leslokalen voor (in)directe zorg
- Een geïnstalleerde didactische keuken (met kookplaten, spoelbakken, microgolf, oven, koelkast, diepvriezer, mixers, dampkappen, ...), voldoende keukengerei en een ruimte om te eten
- Materiaal voor afvalsortering
- Wasproducten, wasmachine, droogkast, droogrek, strijkplanken en strijkijzers, naaigerief
- Schoonmaak-, reinigings-, onderhouds- en ontsmettingsproducten en schoonmaakmateriaal (voor vloer, ramen, meubilair en sanitair)
- Bed met bedlinnen, kussen, kussensloop en linnenmand
- Plantengieter
- Verzorgings- en EHBO-materiaal
- (Knutsel)materiaal voor activiteiten in het kader van animatie en vrije tijd